

Liquiditeit varkens en legpluimvee onder druk

Vanwege de aanhoudende slechte marktsituatie in de varkens- en legpluimveesector, zijn op verzoek van onder meer de Dienst Regelingen van EL&I en banken liquiditeitsuitgangspunten opgesteld. Deze worden gebruikt bij aanvragen voor de BBZ en Garantstelling Landbouw. Deze kortermijnverwachtingen worden alleen afgegeven als liquiditeitstekorten ontstaan door langdurig lage voerwinsten. De liquiditeitsuitgangspunten zijn veel minder rooskleurig dan de langetermijnverwachtingen die in KWIN-Veehouderij 2011-2012 staan vermeld. Alle vermelde prijzen zijn exclusief btw.

Izak Vermeij
Wageningen UR Livestock Research

De varkenshouderij heeft de afgelopen periode te maken gehad met hoge kosten voor voer. Deze zijn vanaf begin 2010 tot november dit jaar met zeker 8 cent gestegen tot een niveau dat boven de prijspiek van 2008 ligt. Tegelijkertijd zijn de biggenprijzen deze zomer sterk gedaald, zodat met name de zeughouderij een lage voerwinst haalt. Beide waren aanleiding om prijsverwachtingen voor de korte termijn op te stellen, de invloed hiervan op de liquiditeitspositie te bekijken en liquiditeitsverwachtingen op te stellen.

Ontwikkeling voerwinsten en prijzen

De voerwinst in de vleesvarkenshouderij was de afgelopen jaren minder dan gemiddeld. Vooral de afgelopen vier jaar waren matig en met name 2007, 2008 en 2009 lieten een lage voerwinst

zien. De vleesvarkenshouderij heeft daardoor weinig reserves kunnen opbouwen. Voor de vleesvarkenshouderij liep de vleesprijs tot eind 2010 licht op totdat die in januari dit jaar hard onderuitging als gevolg van de dioxinecrisis in Duitsland. De dioxinecrisis heeft in januari de voerwinst voor enkele weken doen minimaliseren, maar deze herstelde zich vervolgens snel naar het niveau van voor de crisis. Door een lage biggenprijs is in het derde kwartaal van 2011 in de vleesvarkenshouderij nog een redelijke voerwinst gehaald. De zeughouderij liet de afgelopen jaren een wisselende maar gemiddeld redelijke voerwinst zien. Alleen gooiden oplopende voerprijzen vanaf de herfst van 2010 roet in het eten. Ook de dioxinecrisis heeft voor enkele weken tot een lage biggenprijs geleid. Na een kortstondig herstel na de dioxinecrisis, is de biggenprijs vanaf eind mei

sterk gaan dalen van ruim boven 40 euro tot rond 30 euro deze zomer. Pas eind oktober is de biggenprijs weer enkele euro's gestegen. In combinatie met de hoge voerprijzen leidt dit tot een voerwinst die ver beneden het normale niveau ligt. Er is op korte termijn vooralsnog geen zicht op herstel. Wereldwijd slechte oogsten van granen en extreem lage voorraden van granen en sojabonen zijn de motor geweest achter de prijsstijgingen van voer. Ook andere grondstoffen zijn schaars en de dure granen nemen veel andere grondstoffen mee in de prijsstijgingen. De laatste maanden dalen de voerprijzen heel licht, maar de verwachting is dat voer voorlopig duur blijft.

Begrotingsnormen voor de korte termijn

Op korte termijn worden geen hogere prijzen voor biggen en vlees verwacht. Na verloop van tijd wordt een hogere biggenprijs en een lagere vleesprijs verwacht. De voerprijzen zullen naar verwachting slechts licht dalen. De verwachte (gemiddelde) biggenprijs voor de periode oktober 2011 – maart 2012 is vastgesteld op € 36,00. De verwachte vleesprijs is vastgesteld op € 1,34 per kg. Wat de voerprijzen betreft wordt € 27,50 voor zeugenvoer, € 37,00 voor biggenvoer en € 27,00 voor vleesvarkensvoer gehanteerd. Bij deze uitgangspunten bedraagt de gemiddelde voerwinst tijdens vermelde periode voor zeugen € 300,00 en voor vleesvarkens € 57,00. Vergeleken met de langetermijnvoerwinsten uit KWIN-Veehouderij van respectievelijk € 484,00 en € 77,00 zijn de kortetermijnverwachtingen beduidend lager. Uit figuur 1 en 2 blijkt dat tot begin november de voerwinst in de zeughouderij nog beneden de verwachte liquiditeit lag en bij vleesvarkens juist boven de verwachting. De verwachting is dat dit het eerste kwartaal van 2012 gewijzigd is.

Marktontwikkelingen legpluimveehouderij

Door een overaanbod van eieren binnen Europa

en met name in Nederland (vanwege de exportpositie) heeft de pluimveesector sinds halverwege 2010 te maken met lage eierprijzen. Het aanbod is nog steeds ruim en dat geldt zeker voor scharreleieren. Kooi-bedrijven schakelen immers nog steeds om naar alternatieve huisvestingssystemen. Het ruien van koppels biedt geen soelaas, omdat daarmee het aanbod onvoldoende vermindert. Pluimveeouders kunnen beter oudere koppels versneld ruimen en enige tijd leegstand accepteren.

Kooi-eieren

Op basis van de opzet- en inlegcijfers werd voor het derde kwartaal geen verbetering verwacht en voor het vierde kwartaal eventueel een licht herstel. Vanuit dit perspectief werd de verwachte eierprijs voor begrotingen voor de korte termijn (tweede helft 2011) vastgesteld op 4,0 eurocent exclusief btw. Het ingeschatte saldo voor de korte termijn bedroeg -€ 2,84 per hen per jaar. Inmiddels weten we, zoals uit figuur 3 blijkt, dat de eierprijs reeds in de zomer steeg en van juli-oktober gemiddeld boven de 4,6 cent per ei lag (NOP-notering). Daarmee werd gemiddeld nog steeds een negatief saldo behaald, maar minder extreem dan voorzien.

Scharreleieren

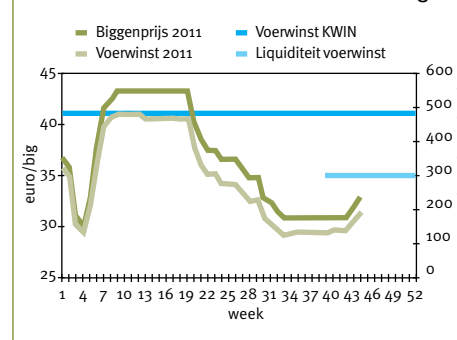
In juni 2011 is het prijsverschil tussen kooi- en scharreleieren teruggelopen tot 0,3 cent per ei. Naar verwachting zou er meer druk blijven op de prijs voor scharreleieren dan die voor kooieieren, omdat er een krimp komt in het aantal kooihennen. De verwachting was dat het verschil tot rond 0,25 cent per ei zou dalen. Voor scharreleieren werd een prijs van 4,25 eurocent per ei (exclusief btw) verwacht. Inmiddels weten we, zoals uit figuur 4 blijkt, dat de eierprijs reeds in de zomer steeg en van juli-oktober gemiddeld op bijna 5,0 cent per ei lag (NOP-notering). Daarmee werd de hele periode nog steeds een negatief saldo behaald, maar minder extreem dan voorzien.

Herstel legpluimvee

De liquiditeitsverwachtingen voor de legpluimveehouderij zijn reeds afgelopen zomer vastgesteld. Inmiddels is het gerealiseerde saldo tot en met oktober bekend en blijkt dat minder dramatisch te zijn dan voorzien was, maar pas vanaf eind oktober kwam het saldo boven de nullijn uit. De markt zal pas echt herstellen wanneer het aanbod daalt en er meer evenwicht ontstaat tussen vraag en aanbod. Naar verwachting zal in 2012 het ingezette prijs herstel wel doorzetten. Zolang dit nog niet het geval is, blijft aandacht voor de liquiditeit een zeer belangrijke factor in de actuele pluimveepraktijk.

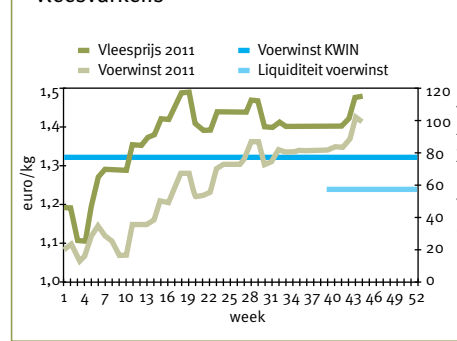
Figuur 1

Gerealiseerd en verwacht resultaat zeugen

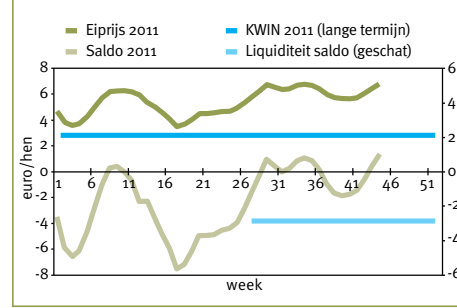
Figuur 2

Gerealiseerd en verwacht resultaat vleesvarkens

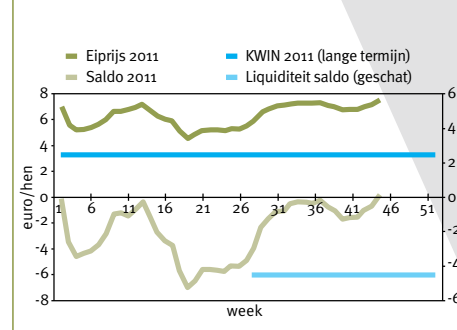
Figuur 3

Gerealiseerd en verwacht resultaat kooihennen WL

Figuur 4

Gerealiseerd en verwacht resultaat scharrehennen MZ

Tabel 1

Liquiditeitsuitgangspunten varkenshouderij, oktober 2011 - maart 2012 (excl. btw)

Oktober 2011 – maart 2012	
Biggenprijs (€/big à 25 kg)	36,00
Vleesprijs (€/kg geslacht gewicht)	1,34
Zeugenvoer (€/100 kg)	27,50
Biggenvoer (€/100 kg)	37,00
Vleesvarkensvoer (€/100 kg)	27,00
Voerwinst zeugen (pgad/jaar)	300,00
Voerwinst vleesvarkens (pgad/jaar)	57,00

Tabel 2

Liquiditeitsuitgangspunten legpluimveehouderij 2e helft 2011 (excl. btw)

	Kooieieren	Scharreleieren
Opbrengstprijzen (ct./ei)	4,0	4,25
Voerprijs (€/100 kg)	28,25	28,25
Prijs 17-weekse hen (€/stuk*)	3,40	3,95
Saldo (€/hen/jaar)	-2,84	-4,43

*) Momenteel is de prijs voor een opfokken tot wel € 1 duurder dan waarmee hier gerekend wordt. Dit heeft geen effect op het zittende koppel, maar wel op een nieuw aan te kopen koppel. Hiermee dient rekening gehouden te worden bij het opstellen van een liquiditeitsbegroting

Marktontwikkeling

Voor de zeughouderij wordt de komende periode een verbetering van de voerwinst verwacht, terwijl de vleesvarkenshouderij met een lagere voerwinst rekening moet houden. In de legpluimveehouderij is de productie nog lang niet kostendekkend, maar het afgelopen zomer ingeschatte scenario is minder dramatisch gebleken dan verwacht. Wel is er nog een prijsstijging voor de eieren nodig om weer kostendekkend te kunnen produceren.